

جایگاه و نقش مدرنیسم در معماری و شهرسازی

مهدی ناصرالشریعتی

دانشجوی دکتری برنامه ریزی شهری دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، گروه شهرسازی، اصفهان، ایران، پست الکترونیکی: mahdi.shariati@yahoo.com

چکیده

در این مقاله سعی شده است جایگاه و نقش مدرنیسم در معماری و شهرسازی تفسیر و تبیین گردد. این مقاله به مدرنیسم و زمینه ها و بسترهای پیدایش مدرنیسم می پردازد و علل و تاثیرات ظهور مدرنیسم را بیان می کند. سپس به معماری و شهر و شهرسازی مدرن و نو پرداخته و مشخصه های شهرسازی مدرنیسم را بیان می کند و خصوصیات مدرنیاسیون شهری را مطرح کرده و ورود مدرنیسم در ایران را شرح داده و ثمرات ورود مدرنیته در معماری و شهرسازی ایران را توضیح می دهد. این مقاله در نهایت به این نتیجه می رسد که در مدرنیسم، نگاه به سمت جهانی سازی و ارائه ی یک سبک زندگی برای همه ی جهان وجود دارد و ارائه دهنده ی یک توتالیتیه ی مشخص است. در شهرسازی مدرن، هدف ارائه ی یک طرح کلیست برای شهر که تمام مسائل آن را حل کند و حتی قابل اجرا در سراسر دنیا باشد و فقط ارائه ی طرحی منظم را اساسی کار خود می داند. بنابراین رکن اساسی از قوه به فعل در آمدن مدرنیته و مدرنیسم همان فضاهای شهری و شهر مدرن است.

واژه های کلیدی: شهرسازی، مدرنیسم، معماری، مدرنیته، معماری و شهرسازی ایران

۱- مقدمه

مدرنیسم نگرش فلسفی- سیاسی و اجتماعی به انسان و محیط داشته و قصدش آن است تا زنان و مردان را عامل، و در عین حال موضوع مدرنیته سازد. تا این قدرت را به انسان ها اعطاء کند تا بتوانند جهانی را که دست اندرکار تغییر آدمی است تغییر دهند.

با توجه به ترکیب مدرنیسم از واژه «مدرن» و پسوند «ایسم» می توان گفت: مدرنیسم بیانگر حیثیت مکتبی و اعتقادی مدرنیته و جهان بینی و ایدئولوژی فرهنگ و تمدن جدید غرب است.

دوران نو (modern) از رنسانس آغاز می گردد. پنج قرن بین ۱۴۵۰ تا ۱۹۵۰ را می توان دورانی تلقی کرد که خرد به نوشتن جامعه کمک کرد و تا آنجا پیش رفت که به جایگزین کردن ایمان به عنوان والاترین معیار برای حقیقت، عدالت و دانش بسیار نزدیک شد.

نوگرایی (modernism) نوعی انشای شرح بر فرهنگ قرن بیستم است. از ۱۹۵۰ خرد با حسد ورزیدن به همه رقیبان آمال و آرزوی اله شدن را در سر می پروراند. در مدیریت دولتی نوگرایی رقیبی نداشت.

واژه مدرنیسم را به تعبیر هامبرماس می توان برای توصیف پروژه ای تحت عنوان روشنگری به کار گرفت. عده ای زمان شروع مدرنیسم را انقلاب صنعتی می دانند و تعدادی نیز عصر روشنگری قرن هجدهم و بعد دوره اصلاح دینی و رنسانس را مبدا آن می شناسند و اخیرا نظریاتی ابراز شده اند که حاکی از جستجوی ریشه های مدرنیسم در قرن چهارم میلادی و آثار سنت آگوستین هستند.